

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Навчально-науковий інститут економіки
Факультет менеджменту
Кафедра економічної теорії та міжнародних економічних відносин

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеня магістра

Здобувача вищої освіти Сачкова Д. К. академічної групи 292м-24-1
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні
відносини»
на тему «Розвиток зеленої економіки у Європейському Союзі:
політики та перспективи для партнерів»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	Пилипенко Г. М.			
розділів:				
1	Пилипенко Г. М.			
2	Пилипенко Г. М.			
3	Пилипенко Г. М.			

Рецензент	Тимошенко Л.В.			
------------------	----------------	--	--	--

Нормоконтролер	Геращенко С.О.			
-----------------------	----------------	--	--	--

Дніпро
2025

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри
економічної теорії та міжнародних
економічних відносин
_____ Смесова В.Л.
(підпис) (прізвище, ініціали)
« ____ » _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеня магістра

Здобувача вищої освіти Сачкова Д. К. академічної групи 292м-24-1
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини»
на тему «Розвиток зеленої економіки у Європейському Союзі:
політики та перспективи для партнерів»
затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» № 1160 / С від
13.10.2025 р.

Розділ	Зміст	Термін виконання
Теоретико-методологічні основи дослідження зеленої економіки	Висвітлення теоретичних засад формування концепції зеленої економіки, еволюції наукових підходів до її трактування та розмежування із суміжними поняттями сталого розвитку і зеленого зростання.	29.09.2025- 26.10.2025
Сучасний стан розвитку зеленої економіки в Європейському Союзі	Аналіз сучасних тенденцій розвитку зеленої економіки в Європейському Союзі на основі ключових соціально-економічних та екологічних індикаторів, що відображають глибину та результати зеленої трансформації.	27.10.2025- 27.11.2025
Імплементція європейського досвіду розвитку зеленої економіки в Україні	Обґрунтування можливостей і напрямів адаптації політик та інструментів розвитку зеленої економіки ЄС в Україні з урахуванням післявоєнної відбудови та євроінтеграційного курсу.	28.11.2025- 04.12.2025
Оформлення та надання кваліфікаційної роботи бакалавра до ЕК		05.12.2025

Завдання видано

_____
(підпис керівника)

Пилипенко Г. М.

Дата видачі 01.09.2025

Дата подання до екзаменаційної комісії 08.12.2025

Прийнято до виконання

_____
(підпис здобувача вищої освіти)
али)

Сачков Д. К.

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка кваліфікаційної роботи «Розвиток зеленої економіки у Європейському Союзі: політики та перспективи для партнерів» 133 сторінки, 13 таблиць, 9 рисунків, 82 джерела.

У кваліфікаційній роботі проаналізовано теоретичні засади формування концепції зеленої економіки та еволюцію наукових підходів до її трактування. Досліджено сучасний стан розвитку зеленої економіки в Європейському Союзі на основі ключових соціально-економічних, екологічних та інституційних індикаторів, а також охарактеризовано провідні політики та інструменти ЄС у сфері енергетичного переходу, декарбонізації, ресурсоефективності та екологічних інновацій. Окрему увагу приділено можливостям адаптації європейського досвіду в Україні з урахуванням післявоєнної відбудови та євроінтеграційного курсу.

Об'єкт дослідження. Економічні відносини у сфері розвитку зеленої економіки.

Предмет дослідження. Детермінанти та механізми регулювання розвитку зеленої економіки в Європейському Союзі та країнах-партнерах.

Положення, що захищаються: уточнене трактування зеленої економіки як міждисциплінарної моделі розвитку; систематизація підходів міжнародних організацій та інституцій ЄС до оцінювання її розвитку; ключових тенденцій зеленої трансформації економіки ЄС; обґрунтування пріоритетних напрямів імплементації європейських зелених політик в Україні; формування рекомендацій щодо інтеграції зеленої економіки у стратегію післявоєнної відбудови.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання результатів при розробленні стратегічних і програмних документів у сфері сталого та зеленого розвитку, державної екологічної, енергетичної та інноваційної політики.

Соціально-економічна ефективність полягає у потенційному підвищенні енергоефективності, зайнятості та інвестиційної привабливості економіки, зменшенні екологічних ризиків і гармонізації розвитку України з політиками Європейського Союзу.

Методи дослідження. Теоретичне узагальнення, системний і порівняльний аналіз, статистичні та індексні методи, аналіз даних Євростату та міжнародних організацій, табличні й графічні методи.

Ключові слова: ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА, ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ, СТАЛИЙ РОЗВИТОК, ЗЕЛЕНЕ ЗРОСТАННЯ, ВІДНОВЛЮВАНА ЕНЕРГЕТИКА, ДЕКАРБОНІЗАЦІЯ, ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ, ЕКОЛОГІЧНІ ІНВЕСТИЦІЇ, ЦИРКУЛЯРНА ЕКОНОМІКА, ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА, УКРАЇНА.

ABSTRACT

Explanatory note to the qualification work «Development of the green economy in the European Union: policies and prospects for partners» 133 pages, 13 tables, 9 figures, 82 sources.

The qualification thesis analyzes the theoretical foundations of the green economy concept and the evolution of scientific approaches to its interpretation. The current state of green economy development in the European Union is examined on the basis of key socio-economic, environmental, and institutional indicators, and the leading EU policies and instruments in the areas of energy transition, decarbonization, resource efficiency, and environmental innovation are analyzed. Particular attention is paid to the possibilities of adapting European experience in Ukraine, taking into account post-war recovery and the European integration course.

Object of the study. Economic relations in the field of green economy development.

Subject of the study. Determinants and regulatory mechanisms of green economy development in the European Union and partner countries.

Main provisions of the research. A generalized interpretation of the green economy as an interdisciplinary development model; systematization of approaches used by international organizations and EU institutions to assess green economy development; identification of key trends in the EU green transformation; substantiation of priority directions for implementing European green policies in Ukraine; formulation of recommendations for integrating the green economy into the post-war recovery strategy.

Practical significance of the research lies in the possibility of using the results in the development of strategic and program documents in the field of sustainable and green development, as well as in state environmental, energy, and innovation policy.

Socio-economic effectiveness is reflected in the potential increase in energy efficiency, employment, and investment attractiveness of the economy, reduction of environmental risks, and harmonization of Ukraine's development with European Union policies.

Research methods. Theoretical generalization, systemic and comparative analysis, statistical and index methods, analysis of Eurostat and international organization data, tabular and graphical methods of data presentation.

Keywords: GREEN ECONOMY, EUROPEAN UNION, SUSTAINABLE DEVELOPMENT, GREEN GROWTH, RENEWABLE ENERGY, DECARBONIZATION, ENERGY EFFICIENCY, ENVIRONMENTAL INVESTMENTS, CIRCULAR ECONOMY, POST-WAR RECOVERY, UKRAINE.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО–МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	10
1.1 Генезис теорії зеленої економіки.....	10
1.2 Сутність зеленої економіки.....	17
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ.....	32
2.1 Стан розвитку зеленої економіки в ЄС.....	32
2.2 Ключові чинники розвитку зеленої економіки в ЄС.....	48
2.3 Вплив держави на фактори розвитку зеленої економіки в ЄС	51
РОЗДІЛ 3. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ.....	63
3.1 Специфіка розвитку зеленої економіки в Україні.....	63
3.2 Регуляторна політика країн ЄС у сфері зеленої економіки.....	73
3.3 Напрями вдосконалення політики регулювання зеленої економіки в Україні.....	91
ВИСНОВКИ.....	113
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	115
ДОДАТКИ.....	125

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується загостренням глобальних екологічних проблем, серед яких ключове місце посідають зміна клімату, виснаження природних ресурсів, деградація екосистем та зростання антропогенного навантаження на довкілля. Домінування традиційної моделі економічного зростання, орієнтованої на інтенсивне використання викопних ресурсів і максимізацію виробництва, призвело до суттєвого збільшення викидів парникових газів, поглиблення екологічних ризиків та соціально-економічної нестійкості. У цих умовах формування нової парадигми розвитку, здатної поєднати економічну ефективність із екологічною безпекою та соціальною справедливістю, набуває особливої актуальності.

Європейський Союз одним із перших на інституційному рівні розпочав системну трансформацію економіки у напрямі зеленої моделі розвитку. Реалізація Європейського зеленого курсу, політики декарбонізації, розвитку відновлюваних джерел енергії, циркулярної економіки та екологічних інновацій засвідчує прагнення ЄС досягти кліматичної нейтральності та забезпечити довгострокову конкурентоспроможність. Водночас зелена економіка в ЄС дедалі більше розглядається не лише як інструмент охорони довкілля, а й як джерело економічного зростання, створення робочих місць і підвищення добробуту населення.

Для України питання розвитку зеленої економіки набуває особливої ваги в контексті післявоєнної відбудови, євроінтеграційного курсу та необхідності структурної модернізації національної економіки. Впровадження європейських підходів до зеленої трансформації може стати важливим чинником підвищення енергоефективності, зниження вуглецевої залежності, залучення інвестицій і гармонізації економічної політики з нормами та стандартами ЄС. У зв'язку з цим дослідження досвіду розвитку зеленої економіки в Європейському Союзі та визначення перспектив його адаптації

для України є науково обґрунтованим і практично значущим.

Ступінь наукової розробки проблеми. Дослідженню проблематики і тенденцій розвитку транснаціональних корпорацій в глобальному бізнес-середовищі присвячено роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема, Ч. А. Райх, Г. Е. Дейлі, Н. Джордеску-Роеген, Д. Л. Медоуз, Д. В. Пірс, А. Маркандія, Е. Б. Барб'є, Х. Хендерсон, Л. Р. Браун, Р. Мюррей, К. Галлахер, Р. Раст, Л. Маргуліс, Д. Кортен, Б. Фаллер, П. Хоукен, Дж. Е. Стігліц, А. Павловський, Р. К. Стаппен, М. Кеннет, Г. Х. Брундтланд, Б. М. Данилишин, Л. Г. Мельник, В. М. Геєць, Е. М. Лібанова.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є : теоретичне узагальнення та обґрунтування факторів розвитку зеленої економіки в Європейському Союзі, формування напрямків економічної політики стимулювання зеленої трансформації економіки України.

Для досягнення поставленої мети в роботі передбачено виконання таких завдань:

- розкрити теоретичні засади формування концепції зеленої економіки та еволюцію наукових підходів до її трактування;
- проаналізувати сучасні підходи до розвитку зеленої економіки та споріднені поняття (сталий розвиток, зелене зростання, циркулярна економіка);
- оцінити стан і динаміку розвитку зеленої економіки в європейському союзі на основі ключових соціально-економічних та екологічних індикаторів;
- дослідити специфіку політики у сфері зеленої трансформації економіки та основні інструменти її реалізації в країнах ЄС;
- визначити можливості та обґрунтувати напрями імплементації європейського досвіду розвитку зеленої економіки в Україні з урахуванням національних особливостей.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження економічні відносини у сфері формування та розвитку зеленої економіки.

Предметом дослідження є ключові детермінанти розвитку зеленої економіки в Європейському Союзі та напрями її регулювання в країнах-партнерах.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема: теоретичне узагальнення та систематизацію – для аналізу наукових підходів до визначення зеленої економіки; системний і структурно-логічний аналіз – для дослідження взаємозв'язків між економічними та екологічними процесами; порівняльний аналіз – для порівняння підходів регуляторної політики в ЄС та Україні; статистичні методи – для оцінювання динаміки ключових показників розвитку зеленої економіки; табличні й графічні методи – для наочного подання результатів дослідження.

Положення, що виносяться на захист. Узагальнене авторське трактування зеленої економіки як міждисциплінарної моделі розвитку, що поєднує економічну ефективність, екологічну безпеку та соціальну інклюзивність; систематизація підходів міжнародних організацій та інституцій ЄС до оцінювання розвитку зеленої економіки на основі індикаторів зайнятості, інвестицій, виробництва екологічних товарів і послуг, відновлюваної енергетики та скорочення викидів; виявлення ключових тенденцій розвитку зеленої економіки в ЄС у 2013–2023 рр. та оцінка її ролі як драйвера структурних змін і стійкого економічного зростання; обґрунтування пріоритетних напрямів імплементації європейських зелених політик в Україні (розвиток ВДЕ, енергоефективність, циркулярна економіка, зелені інвестиції, екологічні закупівлі); запропонований комплекс рекомендацій щодо інтеграції зеленої економіки у стратегію післявоєнної відбудови та євроінтеграції України.

Інформаційна база дослідження. Інформаційну базу дослідження склали офіційні статистичні дані Євростату, Європейського агентства з довкілля, матеріали міжнародних організацій (UNEP, OECD, Світового банку), нормативно-правові документи Європейського Союзу, наукові публікації

вітчизняних і зарубіжних дослідників, а також аналітичні звіти профільних інститутів.

Практичне значення роботи. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання органами державної влади, аналітичними центрами та науковими установами під час формування стратегій післявоєнної відбудови, розроблення програм зеленої трансформації економіки та адаптації європейських екологічних політик в Україні.

Апробація результатів дослідження. Результати роботи доповідалися на I Міжнародній науково-практичній конференції студентів і молодих вчених «Цифрова економіка: глобальний вимір» (20 травня 2025 р., Університет імені Альфреда Нобеля, Дніпро), IX міжнародній науково-практичній конференції Роль молоді у розвитку АПК України (15–16 квітня 2025 р., НУБіП, Київ).

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і одного додатка. Загальний обсяг роботи становить 133 сторінки, містить 13 таблиць, 9 рисунків, 82 джерела літератури 2 додатки.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено комплексне дослідження розвитку зеленої економіки як сучасної парадигми соціально-економічного розвитку, що формується у відповідь на загострення глобальних екологічних, кліматичних та ресурсних викликів. Проведений аналіз підтвердив, що зелена економіка є міждисциплінарною моделлю, яка поєднує економічну ефективність, екологічну безпеку та соціальну інклюзивність і спрямована на забезпечення довгострокової стійкості розвитку.

У ході дослідження узагальнено еволюцію наукових підходів до формування концепції зеленої економіки, починаючи з критики традиційних моделей економічного зростання та закінчуючи сучасними інституційними трактуваннями, запропонованими міжнародними організаціями. Встановлено, що, незважаючи на різноманіття визначень, більшість підходів сходяться на необхідності інтеграції екологічних обмежень у систему економічних рішень, переорієнтації інвестиційних потоків, розвитку відновлюваної енергетики, підвищення ресурсоефективності та зниження антропогенного навантаження на довкілля. Обґрунтовано, що зелена економіка є ширшим і системнішим поняттям порівняно з зеленим зростанням, яке переважно виконує інструментальну функцію в межах існуючої ринкової моделі.

Аналіз сучасного стану розвитку зеленої економіки в Європейському Союзі показав, що ЄС посідає провідні позиції у світі за масштабами та глибиною зеленої трансформації. Виявлено стійке зростання сектору екологічних товарів і послуг, активізацію приватних і публічних зелених інвестицій, поступову декарбонізацію транспортного та енергетичного секторів, а також високий рівень розвитку екологічних інновацій у низці країн-членів. Доведено, що успішність європейської моделі базується на комплексному поєднанні ринкових, податкових, фінансових, адміністративних та інституційних інструментів, які формують цілісну систему стимулювання зеленого переходу.

Дослідження специфіки розвитку зеленої економіки в Україні засвідчило,

що національна модель перебуває на етапі становлення та характеризується значними структурними обмеженнями, посиленими наслідками повномасштабної війни. Водночас виявлено наявність суттєвого потенціалу для зеленої трансформації, зокрема у сферах відновлюваної енергетики, енергоефективності, електромобільності, циркулярної економіки та екологічних інновацій. Обґрунтовано, що післявоєнна відбудова створює унікальне вікно можливостей для переходу до більш стійкої та конкурентоспроможної моделі економічного розвитку за умови інтеграції екологічних стандартів ЄС.

У роботі доведено доцільність імплементації європейського досвіду розвитку зеленої економіки в Україні з урахуванням національних особливостей, інституційної спроможності та фінансових можливостей. Визначено пріоритетні напрями такої імплементації, серед яких розвиток системи моніторингу та регулювання викидів, поступове запровадження ринкових механізмів декарбонізації, стимулювання зелених інвестицій, підтримка екологічних інновацій, розширення практики зелених закупівель і гармонізація нормативно-правової бази з *acquis* ЄС.

Загалом результати дослідження підтверджують, що зелена економіка є не лише інструментом реагування на екологічні виклики, а й стратегічним чинником структурної модернізації, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення довгострокового соціально-економічного розвитку. Реалізація зеленої трансформації в Україні на основі європейського досвіду може сприяти зменшенню екологічних ризиків, підвищенню енергонезалежності, залученню інвестицій та прискоренню інтеграції держави до європейського економічного простору.

ВІДГУК
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
здобувача вищої освіти групи 292М-24-1 Сачкова Д.К. на тему
«Розвиток зеленої економіки у Європейському Союзі: політики
та перспективи для партнерів»

В сучасних умовах економіка України стикається з проблемами обмеженості ресурсів і забруднення довкілля, що надалі негативно позначається на факторах виробництва. Особливого значення це набуває в умовах воєнного стану, коли масштаб бойових дій супроводжується порушеннями екосистеми. Одним із способів забезпечення сталого розвитку національної економіки є впровадження «зеленої» економіки. Вона не тільки допомагає знизити екологічні ризики та зберегти ресурси, а й залучає приватні, державні та міжнародні інвестиції, що є особливо актуальним для повоєнного відродження України. У звітах ОЕСР зазначається, що «зелена» економіка означає пошук більш екологічних джерел зростання, розвиток нових екологічних галузей, створення робочих місць і технологій.

Кваліфікаційна робота Сачкова Д. К. є актуальною, оскільки присвячена дослідженню досвіду імплементації принципів зеленої економіки у Європейському Союзі та визначенню напрямів її адаптації в економіці України.

Робота містить три розділи, перший з яких присвячено визначенню теоретико-методологічних основ дослідження зеленої економіки. У ньому простежено генезу зеленої економіки, визначено її сутність. Другий розділ демонструє основні тенденції розвитку зеленої економіки в ЄС, ключові чинники її розвитку і надає інформацію про вплив держави на фактори розвитку зеленої економіки в ЄС. У третьому розділі визначено особливості розвитку зеленої економіки в Україні, охарактеризовано інструменти регуляторної політики країн ЄС у сфері зеленої економіки та обґрунтовано напрями вдосконалення політики регулювання зеленої економіки в Україні.

За своїм змістом робота відповідає темі та виданому завданню. Усі поставлені завдання виконані, а мета кваліфікаційної роботи досягнута. До недоліків слід віднести переважно описовий характер напрямів зеленого переходу в Україні.

В цілому кваліфікаційна робота Сачкова Д.К. на тему «Розвиток зеленої економіки у Європейському Союзі: політики та перспективи для партнерів» є самостійною, завершеною працею, яка повністю відповідає встановленим вимогам, що висуваються до кваліфікаційної роботи магістра. Робота заслуговує на оцінку «добре», а її автор на присвоєння кваліфікації магістра зі спеціальності «Міжнародні економічні відносини».

Науковий керівник: д.е.н., професор
кафедри економічної теорії
та міжнародних економічних відносин

Ганна ПИЛИПЕНКО

РЕЦЕНЗІЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
здобувача вищої освіти групи 292М-24-1 Сачкова Д.К. на тему
«Розвиток зеленої економіки у Європейському Союзі: політики
та перспективи для партнерів»

Сучасний світ стикається з низкою екологічних проблем, таких як зміна клімату, забруднення навколишнього середовища, виснаження природних ресурсів тощо, що становить серйозну загрозу для сталого розвитку людства. Вирішення даних проблем зумовлює необхідність більш широкого впровадження технологій зеленого бізнесу у різні сфери життєдіяльності. Тому «зелені» практики стають не просто конкурентною перевагою, а й необхідною умовою для виживання та успішного ведення бізнесу в довгостроковій перспективі. Усе це актуалізує дослідження особливої сфери функціонування суспільства – зеленої економіки.

З огляду на цю обставину кваліфікаційна робота Сачкова Д.К. відзначається актуальністю і має на меті теоретичне узагальнення та обґрунтування факторів розвитку зеленої економіки в Європейському Союзі, формування напрямків економічної політики стимулювання зеленої трансформації економіки України.

Робота складається із трьох розділів. У першому визначено теоретико-методологічні основи дослідження зеленої економіки. У ньому простежено еволюцію теорії зеленої економіки, визначено її сутність. Другий розділ демонструє основні тенденції розвитку зеленої економіки в ЄС, ключові чинники її розвитку і надає інформацію про вплив держави на фактори розвитку зеленої економіки в ЄС. У третьому розділі визначено особливості розвитку зеленої економіки в Україні, охарактеризовано інструменти регуляторної політики країн ЄС у сфері зеленої економіки та обґрунтовано напрями вдосконалення політики регулювання зеленої економіки в Україні.

Зміст роботи відповідає темі та виданому завданню. Усі поставлені завдання вирішено, а мета кваліфікаційної роботи досягнута. Недоліком роботи є недостатня увага до дослідження впливу зеленої економіки на повоєнне відновлення України.

Загальний висновок. В цілому кваліфікаційна робота Сачкова Д.К. на тему «Розвиток зеленої економіки у Європейському Союзі: політики та перспективи для партнерів» є самостійною, завершеною працею, яка повністю відповідає встановленим вимогам, що висувуються до кваліфікаційної роботи магістра. Робота заслуговує на оцінку «добре», а її автор на присвоєння кваліфікації магістра зі спеціальності «Міжнародні економічні відносини».

Рецензент: доцент кафедри
прикладної економіки, підприємництва
та публічного управління
к.е.н., доц.

Любов ТИМОШЕНКО